

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਗੁਰੁ ਕਰਿ ਪਕਰੀ ਨ ਆਈ ਹਾਥਿ ॥ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਚਾਲੀ ਨਹੀ ਸਾਥਿ ॥ ਕਹੁ
ਨਾਨਕ ਜਉ ਤਿਆਗਿ ਦਈ ॥ ਤਬ ਓਹ ਚਰਣੀ ਆਇ ਪਈ ॥੧॥ ਸੁਣਿ ਸੰਤਹੁ ਨਿਰਮਲ ਬੀਚਾਰ
॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਗਤਿ ਨਹੀ ਕਾਈ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਤ ਉਧਾਰ ॥੨॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਕੋਈ
ਦੇਵੈ ਮਾਨੁ ॥ ਤਬ ਆਪਸ ਉਪਰਿ ਰਖੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥ ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਕੋਈ ਮਨਿ ਪਰਹਰੈ ॥ ਤਬ ਓਹ
ਸੇਵਕਿ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥੩॥ ਮੁਖਿ ਬੇਰਾਵੈ ਅੰਤਿ ਠਗਾਵੈ ॥ ਇਕਤੁ ਠਉਰ ਓਹ ਕਹੀ ਨ ਸਮਾਵੈ ॥ ਉਨਿ
ਮੋਹੇ ਬਹੁਤੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਰਾਮ ਜਨੀ ਕੀਨੀ ਖੰਡ ਖੰਡ ॥੪॥ ਜੇ ਮਾਗੈ ਸੇ ਭੂਖਾ ਰਹੈ ॥ ਇਸੁ ਸੰਗਿ ਰਾਚੈ
ਸੁ ਕਛੁ ਨ ਲਹੈ ॥ ਇਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਕਰੈ ॥ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਓਹੁ ਤਰੈ

॥੪॥੧੮॥੨੯॥ {ਪੰਨਾ 891-892}

ਪਦਅਰਥ:- ਗੁਰੁ ਕਰਿ—ਗੁਰੁ ਕਰ ਕੇ, ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ। ਪਕਰੀ—ਫੜੀ। ਹਾਥਿ—ਹੱਥ ਵਿਚ। ਕਰੀ—
ਕੀਤੀ। ਸਾਥਿ—ਨਾਲ। ਕਹੁ—ਆਖ। ਨਾਨਕ—ਹੇ ਨਾਨਕ! ਜਉ—ਜਦੋਂ। ਤਿਆਗਿ ਦਈ—ਛੱਡ ਦਿਤੀ।
ਓਹ—{ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗ} ਉਹ (ਮਾਇਆ)।1।

ਸੰਤਹੁ—ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਨਿਰਮਲ—ਪਵਿੱਤਰ। ਗਤਿ—ਉੱਚੀ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ। ਭੇਟਤ—ਮਿਲਦਿਆਂ।
ਉਧਾਰ—ਪਾਰ-ਉਤਾਰਾ।1। ਰਹਾਉ।

ਕਉ—ਨੂੰ। ਮਾਨੁ—ਆਦਰ। ਆਪਸ ਉਪਰਿ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ। ਗੁਮਾਨੁ—ਮਾਣ, ਅਹੰਕਾਰ। ਮਨਿ—ਮਨ
ਵਿਚੋਂ। ਪਰਹਰੈ—ਤਿਆਗ ਦੋਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਰ ਕਰ ਦੋਂਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਕਿ—ਦਾਸੀ (ਬਣ ਕੇ)।2।

ਮੁਖਿ—ਮੂੰਹ ਨਾਲ। ਬੇਰਾਵੈ—ਪਰਚਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਿ—ਆਖਰ ਨੂੰ। ਠਗਾਵੈ—ਠੱਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧੋਖਾ ਦੋਂਦੀ ਹੈ।
ਇਕਤੁ—ਇੱਕ ਵਿਚ। ਇਕਤੁ ਠਉਰ—(ਕਿਸੇ) ਇਕ ਥਾਂ ਵਿਚ। ਕਹੀ—ਕਿਤੇ ਭੀ। ਉਨਿ—ਉਸ ਨੇ। ਰਾਮ
ਜਨੀ—ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨੇ। ਜਨੀ—ਜਨੀ, ਜਨਾਂ ਨੇ। ਖੰਡ ਖੰਡ—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ।3।

ਸੇ—ਉਹ ਮਨੁੱਖ। ਇਸੁ ਸੰਗਿ—ਇਸ (ਮਾਇਆ) ਨਾਲ। ਰਚੈ—ਮਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਹਿ—ਇਸ (ਮਾਇਆ
ਦੇ ਮੋਹ) ਨੂੰ। ਓਹੁ—ਉਹ ਮਨੁੱਖ {ਪੁਲਿੰਗ}।4।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੋ—ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾ
ਉੱਚੀ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਰਤਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, (ਪਰ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ) ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆਂ
(ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ ਖਲਾਸੀ ਹੋ ਕੇ) ਪਾਰ-ਉਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।1। ਰਹਾਉ।

(ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਸ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਭੀ ਫੜਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਭੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਾਹ
ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ (ਇਸ ਨਾਲ) ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਭੀ ਪਾਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭੀ ਰਲ ਕੇ ਇਹ ਨਾ ਤੁਰੀ (ਸਾਥ ਨਾਹ
ਨਿਬਾਹ ਸਕੀ)। ਹੇ ਨਾਨਕ! ਆਖ—ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ (ਮਨੋਂ) ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਤਦੋਂ ਇਹ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦੀ
ਚਰਨੀ ਪੈ ਗਈ।1।

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਉਸ (ਮਾਇਆ) ਨੂੰ ਆਦਰ ਦੋਂਦਾ ਹੈ (ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ)
ਤਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਰੁੱਸ ਰੁੱਸ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ)। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ
ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦੋਂਦਾ ਹੈ, ਤਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਦਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।2।

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! (ਉਹ ਮਾਇਆ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ) ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਪਰਚਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਖਰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਕਿਸੇ
ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਉਹ ਕਦੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ। ਉਸ ਮਾਇਆ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾਂ (ਦੇ ਜੀਵਾਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਹ ਵਿਚ

ਫਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨੇ (ਉਸ ਦੇ ਮੋਹ ਨੂੰ) ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।³

ਹੇ ਸੰਤ ਜਨੋ! ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ (ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਮੰਗ ਹੀ) ਮੰਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਰੱਜਦਾ (ਉਸ ਦੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦੀ), ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਮਾਇਆ (ਦੇ ਮੋਹ) ਵਿਚ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ (ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਧਨ ਵਿਚੋਂ) ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪਰ ਹੇ ਨਾਨਕ! ਇਸ (ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਭਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੱਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ (ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਦੀਆਂ ਠਿਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁴ 18। 29।